

GENESIS

1 *Hemel en aarde worden geschapen*

1 In het begin schiep God de hemel en de aarde.

2 De aarde was onherbergzaam en verlaten. Een watervloed bedekte haar en er heerste diepe duisternis. De wind van God joeg over het water.

3 Toen zei God: 'Er moet licht zijn!' En er was licht. God zag hoe mooi het licht was en hij scheidde het licht van de duisternis. God noemde het licht dag en de duisternis nacht. Het werd avond en het werd ochtend, één dag was voorbij.

6 Toen zei God: 'Er moet in het water een koepel zijn die de watermassa's scheidt.' Zo gebeurde het ook: God maakte een koepel over de aarde en scheidde zo het water onder de koepel van het water erboven. De koepel noemde God hemel. Het werd avond en het werd ochtend, de tweede dag was voorbij.

9 Toen zei God: 'Al het water onder de hemel moet naar één plaats stromen, zodat een deel van de aarde droogvalt.'

10 En zo gebeurde het. Het drooggevallen gebied noemde God land en het samengestroomde water zee. En God zag hoe mooi het was. 'Er moet veel groen op het land komen,' zei hij, 'planten die zaad vormen en bomen die vruchten dragen.'

12 En zo gebeurde het. Er kwam veel groen op, allerlei zaadgewassen en vruchtbomen. En God zag hoe mooi het was. Het werd avond en het werd ochtend, de derde dag was voorbij.

Toen zei God: 'Er moeten lichten komen aan de hemelkoepel om de dag van de nacht te scheiden, om de feestdagen aan te geven en het verloop van dagen en jaren. Zij zullen aan de hemelkoepel staan om de aarde licht te geven.' En zo gebeurde het: God maakte de beide grote lichten, de zon om over de dag te heersen en de maan om over de nacht te heersen; ook maakte hij de sterren. God gaf hun een plaats aan de hemelkoepel om de aarde te verlichten, om dag en nacht te beheersen, het licht van de duisternis te scheiden. En God zag hoe mooi het was. Het werd avond en het werd ochtend, de vierde dag was voorbij.

Toen zei God: 'Het water moet vol leven zijn, laat het krioelen van dieren! En boven de aarde, langs de hemelkoepel, moeten vogels vliegen.' God schiep de grote zeedieren en alles wat er maar in het water leeft; het krioelde van de dieren. Ook schiep hij de vogels. En God zag hoe mooi het was. God gaf hun zegen en zei: 'Breng veel jongen voort, laat het water van de zee vol leven zijn en het land vol vogels.' Het werd avond en het werd ochtend, de vijfde dag was voorbij.

Toen zei God: 'Op het land moet leven ontstaan: tamme en wilde dieren, grote en kleine.' En zo gebeurde het: God maakte allerlei wilde en tamme dieren, grote en kleine. En God zag hoe mooi het was.

1:2 *De wind van God joeg over het water:* de chaos en de afwezigheid van leven op de aarde worden beklemtoond. Aangezien het Hebreeuwse woord voor 'wind' eveneens 'geest' betekent, vertaalt men ook *De geest van God zweefde ...* Sommigen vatten de woorden 'van God' op als een superlatief en stellen dan de vertaling *Een zeer sterke wind* voor.

1:3-31 De eerste drie dagen (1:3-13) corresponderen inhoudelijk met de daaropvolgende drie (1:14-31). Vergelijk de eerste en de vierde dag (*licht*: 1:3-5, 14-19), de tweede en de vijfde dag (*water, hemel*: 1:6-8, 20-23), en de derde en de zesde dag (*land*: 1:9-13, 24-31).

1:5 *één dag was voorbij:* men liet de dag beginnen met het vallen van de avond. De tekst gaat ervan uit dat de afwisseling van dag en nacht niet afhankelijk is van de schepping van de zon.

1:7 *een koepel over de aarde:* men stelde zich de aarde voor als een platte schijf land, omgeven door water en rustend op zuilen in het water (vergelijk Job 38:4-6; Psalm 104:5-6; Spreuken 8:29). Boven de aarde stond de hemelkoepel, waaraan de hemellichamen bevestigd waren en waaruit door openingen regen kon vallen.

1:22 *zijn zegen:* zie Woordenlijst bij *Zegenen*.

26 Toen zei God: 'Laten we mensen maken! Mensen die ons evenbeeld zijn, die op ons lijken. Zij zullen zeggenschap hebben over de vissen in de zee, over de vogels in de lucht, over de dieren op het land, de tamme en de wilde, de grote en de kleine.' God schiep de mens als het evenbeeld van zichzelf. Hij schiep 27 de mens: man en vrouw. God gaf hun 28 zijn zegen en zei: 'Breng veel nakomelingen voort om de aarde te bevolken. Jullie moeten de aarde aan je onderwerpen, je krijgt zeggenschap over de vissen in de zee, over de vogels in de lucht, 29 over alle dieren op het land.' Hij voegde eraan toe: 'Jullie mogen het zaad van alle planten op de aarde, de vruchten van alle bomen eten. Maar de vogels en de dieren op het land, de grote en de kleine, geef ik gras en bladeren als 30 voedsel.' En zo gebeurde het. God keek naar alles wat hij gemaakt had, het was erg mooi. Het werd avond en het werd ochtend, de zesde dag was voorbij. 2 Zo werden de hemel en de aarde voltooid, en alles wat zij bevatten. Op de zevende dag was God klaar met alles wat hij gemaakt had, op de zevende 3 dag hield hij op met al zijn werk. God gaf de zevende dag zijn zegen en maakte er een bijzondere dag van. Want op die dag, toen hij zijn schepping voltooid had, hield hij op met al zijn werk. 4 Dit is de geschiedenis van de hemel en de aarde. Zo heeft God ze geschapen.

De tuin van Eden

Toen God, de Heer, aarde en hemel maakte had, was er op de aarde nog geen enkele struik, er groeide niet één gewas. Want hij had het nog niet laten regenen op de aarde. Ook was er niemand die de bodem zou kunnen bewerken. Maar een 6 damp steeg uit de aarde op, de hele aardbodem werd vochtig. Toen vormde God, de Heer, uit het stof van de aard- 7 bodem de mens en blies hem de levensadem in de neus. En zo kwam de mens tot leven.

In Eden, in het oosten, legde God, de 8 Heer, een tuin aan en plaatste daar de mens die hij gevormd had. Hij liet er 9 allerlei mooie bomen met heerlijke vruchten groeien. In het midden van de tuin stonden twee bomen: de vruchten van de ene boom konden de mens het eeuwige leven geven, die van de andere boom inzicht in goed en kwaad.

In Eden lag ook de bron van de rivier 10 die de tuin van water voorzag. Deze rivier splitste zich buiten de tuin in vier armen. Van deze rivieren heet de eerste 11 Pison; deze stroomt om het hele land Chawila heen, het land waar goud gevonden wordt. Zuiver goud vindt men 12 er en ook kostbare hars en onyxstenen. De tweede heet Gichon; deze stroomt 13 om het hele land Nubië heen. De derde, 14 die Tigris heet, stroomt ten oosten van Assur. De vierde tenslotte is de Eufraat.

God, de Heer, plaatste de mens in de 15

-
- 1:26 *Laten we ... maken:* het meervoud wordt door sommigen opgevat als een majesteitsmeervoud: God overlegt met zichzelf. Anderen menen dat God spreekt tot de leden van het hemelse hof.
- 1:26,27 *evenbeeld:* zie voor de bijzondere positie van de mens tegenover de andere schepsels ook Psalm 8:6-9.
- 1:28 *onderwerpen:* om de bedreigingen van de natuur het hoofd te bieden.
- 1:29 *het zaad ... de vruchten:* vegetarisch voedsel wordt wel beschouwd als een kenmerk van het leven van de eerste mensen. Vergelijk 9:3 voor het eten van vlees.
- 2:2,3 *de zevende dag:* zie Woordenlijst bij *Sabbat*.
- 2:7 *aardbodem ... mens:* in het Hebreeuws is de relatie tussen de mens en de aardbodem onderstreept door het gebruik van een woordspelling: 'mens', *adam* naast 'aardbodem', *adama*.
- 2:8 *Eden:* de naam betekent mogelijk 'lusthof'. Sommigen menen dat een deel van het oude Sumerië is bedoeld. Zie ook Woordenlijst bij *Paradijs*.
- 2:9 *inzicht in goed en kwaad:* kennis die alleen aan God is voorbehouden (zie 2:17).
- 2:10-14 De namen van de rivieren en de landen verwijzen waarschijnlijk naar gebieden die in de oudheid algemeen bekend waren: Arabië (Pison, Chawila), het noordoostelijke deel van Afrika (Gichon of de Nijl, Egypte en Nubië) en Mesopotamië (Tigris, Eufraat). De rivierarmen zijn niet alle precies op de kaart aan te wijzen.
- 2:15 *de mens in de tuin:* de mens wordt aangesteld als hovenier die voor de tuin van God moet zorgen en als beloning mag eten van de opbrengst. Een aangelegde tuin gold als kostbaar en moest beschermd worden, ook tegen dieren die op de vruchten afkomen.

16 tuin van Eden om die te bewerken en te onderhouden. Hij zei tegen de mens: 'Je mag eten van alle bomen in de tuin, alleen niet van de boom die inzicht geeft in goed en kwaad. Wanneer je daarvan eet, zul je sterven.'

18 'Het is niet goed,' dacht God, de Heer, 'dat de mens alleen is. Ik zal iemand maken die bij hem past, die naast hem kan staan.' Uit aarde vormde hij alle dieren op het land en alle vogels in de lucht. Hij bracht ze bij de mens om te zien hoe die ze zou noemen; elk dier zou de naam krijgen die de mens hem gaf. Toen gaf de mens namen aan alle tamme dieren, alle vogels en alle wilde dieren. Maar God, de Heer, kon niemand vinden die bij de mens paste, die naast hem zou kunnen staan. Daarom liet hij de mens in een diepe slaap vallen en nam toen een van zijn ribben weg. De plaats waar de rib had gezeten, bedekte hij met vlees. Van de rib maakte hij een vrouw en bracht haar bij de mens. Toen zei de mens:

'Eindelijk een mens als ik, hetzelfde vlees, hetzelfde bloed; zij hoort bij mij, want uit mij is zij genomen.'

24 Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich hechten aan zijn vrouw, zij zullen één zijn.

25 Beiden waren zij naakt, de man en zijn vrouw, en zij schaamden zich niet voor elkaar.

3 De ongehoorzaamheid van de mens

1 De slang was het slimste dier dat God, de Heer, gemaakt had. Hij zei tegen de

vrouw: 'God heeft zeker gezegd dat jullie van geen enkele boom in de tuin de vruchten mogen eten?' De vrouw antwoordde: 'We mogen van alle bomen in de tuin eten, behalve van de boom in het midden van de tuin. God heeft gezegd dat we die boom zelfs niet mogen aanraken, want anders zouden we sterven.' Maar de slang zei: 'Sterven? Je zult helemaal niet sterven! Integendeel, God weet dat jullie de ogen open zullen gaan zodra je ervan eet. Dan zul je aan hem gelijk zijn en inzicht hebben in goed en kwaad.' De vrouw zag dat er heerlijke vruchten aan de boom hingen. Ze zagen er aanlokkelijk en veelbelovend uit: door ervan te eten zou je verstandig kunnen worden! Daarom plukte ze wat vruchten van de boom en at ervan; ook gaf ze wat aan haar man en hij at er eveneens van. Toen gingen hun de ogen open, ze ontdekten dat ze naakt waren. Daarom bonden ze vijgenbladeren om hun heupen.

Bij het opsteken van de avondwind hoorden ze God, de Heer, door de tuin lopen en zij verborgen zich voor hem tussen de bomen. God, de Heer, riep de mens: 'Waar ben je?' 'Toen ik u in de tuin hoorde,' antwoordde de man, 'werd ik bang, omdat ik naakt ben. Daarom heb ik me verborgen.' 'Wie heeft je verteld dat je naakt bent?' vroeg hij. 'Heb je soms de vruchten gegeten van de boom die ik je verboden had?' 'De vrouw die u mij gegeven hebt,' antwoordde de man, 'die heeft mij van die vruchten laten eten.' Toen vroeg God, de Heer, aan de vrouw: 'Waarom heb

2:17 *zul je sterven*: de straf houdt volgens sommigen in dat de mens die het gebod van God negeert, zal worden gedood. Anderen menen dat de mens voor straf een sterfelijk wezen wordt. In ieder geval sterven Adam en Eva pas honderden jaren later.

2:20 *Toen gaf de mens namen*: het geven van namen werd beschouwd als een teken van macht.

2:23 *vlees ... bloed*: in het Hebreeuws 'been' en 'vlees', ter aanduiding van diepe verbondenheid of van familieverbanden. Vergelijk Rechters 9:2.

want uit mij is zij genomen: in het Hebreeuws is hier een woordspeling gemaakt met 'vrouw', *isja*, en 'man', *isj*.

2:24 *zij zullen één zijn*: vergelijk Matteüs 19:4-6; Marcus 10:2-9; 1 Korintiërs 6:16; Efeziërs 5:31.

3:1 *het slimste dier*: vanwege het verwisselen van de huid werd de slang in de oudheid een symbool voor het leven dat zich herstelt en vernieuwt. Het vernieuwen van de huid associeerde men met kennis van het geheim van het leven. Later heeft men deze slang met de duivel of Satan vereenzelvigd (zie Openbaring 12:9 en 20:2), omdat hij de mens tot zonde verleidde en van God vervreemde.

- je dat gedaan?' 'De slang heeft me bedrogen,' antwoordde ze, 'daarom heb ik ervan gegeten.'
- 14 Toen zei God, de Heer, tegen de slang: 'Omdat je dit gedaan hebt, zul je vervloekt zijn: alle dieren zullen je schuwen, de tamme en de wilde. Op je buik zul je kruipen, stof zul je eten, je leven lang.
- 15 Vijandschap zal er zijn tussen jou en de vrouw, tussen al jullie nakomelingen: zij zullen jouw kop vertrappen, jij zult hen in de hiel bijten.'
- 16 Tegen de vrouw zei hij: 'Zwaar zal ik je zwangerschap maken, met pijn breng je kinderen ter wereld. Verlangen zul je naar je man, hij zal je heerser zijn.'
- 17 Tegen de man zei hij: 'Naar je vrouw heb je geluisterd, gegeten heb je van de boom die ik je verboden had. Daarom zal de grond vervloekt zijn: zwoegen moet je om ervan te kunnen eten, je leven lang.
- 18 Dorens en distels zullen op je akker groeien, wilde planten zul je eten.
- 19 Je zult je in het zweet moeten werken voor je dagelijks brood tot je terugkeert in de aarde, want daaruit ben je genomen; uit stof ben je gemaakt en stof zul je weer worden.'
- 20 De man noemde zijn vrouw Eva: Leven, omdat zij de moeder van al het menselijke leven is geworden. God, de
- 21 Heer, maakte kleren van dierenhuiden

voor de man en zijn vrouw en deed hun die aan. Toen dacht hij: 'De mens²² is aan ons gelijk geworden, hij heeft nu inzicht in goed en kwaad. Ik wil verhinderen dat hij ook nog de vruchten van de levensboom plukt. Want als hij die eet, zal hij voor altijd leven.' Daarom²³ stuurde God, de Heer, hem weg uit de tuin van Eden om de grond te gaan bewerken waaruit hij gemaakt was. Hij²⁴ joeg de mens weg en stelde aan de oostkant van de tuin van Eden wachters op en een vlamvend zwaard dat flitsend heen en weer schoot. Zo kon geen mens meer bij de levensboom komen.

3:14 *vervloekt*: mensen, dieren of dingen die vervloekt zijn, worden op allerlei manieren door onheil getroffen. Vergelijk 3:17; 4:11-14.
 3:15 In de christelijke traditie is de tekst opgevat als een verwijzing naar de strijd tussen Christus of Maria en de duivel. Vergelijk Openbaring 12:13-17.
 3:22 *aan ons gelijk*: zie voor het meervoud de aantekening bij 1:26.